

Sterke vaders. Hoe overleef ik het vaderschap?

Lars Anderson

Voor jou gelezen door

Ilse Deblock, moeder en coördinator van de Opvoedingslijn

Bart Derwael, vader en Vlaams coördinator opvoedingsondersteuning

Waarom dit boek ?

Ilse :

Lars Anderson: "Dit boek is voor elke man die succesvol een vrouw heeft bevrucht en de zwangerschap bewust en betrokken wil beleven." Hij wil een persoonlijk verhaal brengen waarin hij op zoek gaat naar antwoorden die hij als 'vader in wording' in geen enkel boek of tijdschrift vindt. Hij vertelt over zijn bijzondere belevingen, gelardeerd met wetenschappelijke feiten en praktische weetjes.

Tegelijkertijd is het een pleidooi voor de betrokken en zorgzame vader, die geen 'mietje' is en vecht voor deze positie in de huidige (Nederlandse) samenleving. Meteen de verklaring voor de titel 'sterke vaders'.

Mijn verwachtingen:

Als moeder en vrouw zijnde was ik, zo merkte ik bij mezelf, vooral benieuwd naar het gevoelsleven van deze vader (in spe). Dat hij vooraf 'waarschuwt' dat het verhaal doorspekt wordt door wetenschappelijke informatie, was aan mij voorbij gegaan... Tijdens het lezen kan je er weliswaar niet omheen.

Bart :

Omdat Lars Anderson, journalist-docent van beroep, tijdens de zwangerschap van zijn vriendin nergens een volwaardig boek vond dat hem als man hielp voorbereiden op het nakende vaderschap, schreef hij er zelf één. Voor toekomstige vaders boordevol vragen: "Hoe voelt het om vader te worden? Wat maak je als man door als je voor het eerst dat kleine hartje hoort of voor het eerst een echo ziet? Hoe lang is veertig weken eigenlijk?". Maar Andersons verhaal stopt niet bij de geboorte van zijn dochtertje. Met een persoonlijke en intieme getuigenis, wil hij in *Sterke vaders (Hoe overleef ik het vaderschap?)* ook komaf maken met het cliché dat mannen die ervoor kiezen een groot deel van de zorg van hun baby-peuter op zich te nemen, mietjes of slapjanussen zijn.

In zijn poging een lans te breken voor zorgvaders gaat Anderson er stevig tegen aan. Op het macho af zelfs. Maar tegelijk kwetsbaar, eerlijk en met veel humor en zelfspot. Het boek is opgebouwd uit verschillende hoofdstukken maar valt grosso modo uiteen in drie delen: de zwangerschap (en de weg er naartoe), de geboorte en ten slotte de zorgvader in actie. Chronologisch en anekdotisch verteld met tussendoor een aantal beschouwingen en uitweidingen - de ene al interessanter en beter beschreven dan de andere - over het vaderschap doorheen de geschiedenis, over de filosofische kijk op het gezin, maatschappelijke veranderingen doorheen de tijd in de verdeling van

de zorgtaken en allerlei biologische processen die vaders en moeders noodgedwongen en soms lijdzaam ondergaan. Maar de rode draad doorheen het boek blijft: op welke manier ben ik als vader deel van de opvoeding en de zorg voor mijn kind(eren). Hoe voel ik me daar als vader bij, alle praktische en morele overwegingen in acht genomen. En welke ruimte krijg ik als man in deze carrièremaatschappij om mijn rol als zorgouder op te nemen?

Het verhaal :

Ilse :

Het boek wordt opgesplitst in 7 hoofdstukken, in volgorde van de verschillende fases die de auteur doormaakt.

Hfdst1 de conceptie : een weinig aan de verbeelding overlatende beschrijving van de omstandigheden voor, tijdens en kort na de conceptie. Waarin hij zichzelf als 'zaadslaaf' bestempelt en tegelijkertijd lees ik over zijn prestatiedrang (herkenbaar voor alle mannen?...). Bij een bezoek aan de gynaecoloog schrijft hij over de 'onzichtbaarheidsstoel', zijn ervaring over het niet meegeteld worden als vader. Moeder en foetus staan centraal, hij staat aan de kantlijn.

Hfdst2 grote voorgangers : Anderson gaat terug in de geschiedenis. Aan wie moet hij zich spiegelen als vader. Hij blikt terug op zijn eigen voorvaders en laat filosofen, auteurs en wetenschappers de revue passeren. De kijk op het vaderschap wordt uitgebreid beschreven, van 'enkel presteren', competitief kinderen verwekken, tot meer betrokkenheid... Samengebracht met de veranderingen doorheen de geschiedenis van het kindbeeld, fluctuerend met de veranderingen in de maatschappij. Eeuwenlang lijkt het vaderschap weinig onderhevig aan veranderingen. Rond de voorbije eeuwwisseling heeft vader niet langer meer het alleenrecht op de positie van "de wijze", "de drijvende kracht van het gezin". Een interessant en herkenbare passage! Het geeft me stof tot nadenken.

Hfdst3 de zwangerschap : Hier beschrijft hij (eindelijk ;-)) ook zijn angsten, zijn twijfels en onzekerheden en beleeft opnieuw de 'kantlijn'. En ik vraag me af: "Deelt hij deze met Kate, de aanstaande mama?" Hij blijft me het antwoord schuldig....

Hfdst4 de geboorte, voor mij een boeiend gedeelte, de emoties komen aan bod! Hij deelt ze in het boek, maar aan anderen...? "Ik was emotioneel, maar dat ontkende ik"

De geboorte zelf wordt plastisch beschreven, bloederige details niet weggelaten.

Hfdst5 Eindelijk vader

De onzekerheid als kersverse vader overspoelt hem, ondanks alle boekenwijsheid die hij het voorbije jaar heeft vergaard. Immers elk kind wordt geboren met een unieke handleiding waarnaar elke ouder op zoek moet gaan.

Op een vaak grappige en tegelijkertijd ontroerende manier beschrijft hij de eerste week. Hij beschrijft het zodanig vanuit zijn perspectief (hoe kan hij ook anders...), dat ik even dacht dat mama niet meer aanwezig was.

Mama gaat terug werken, papa blijft thuis. De roze wolk, blijkt de roze wolk niet te zijn en hij waant zich in een 'privégevangenis'. Deze passage is voor mij als moeder heel herkenbaar!

Hfdst 6 Groundog day

Anderson heeft duidelijk de kaart van de 'zorgende vader' getrokken en is er (nog) van overtuigd dat elke vader dit zou doen, mochten ze in de mogelijkheid zijn.

Zijn beschrijving van de zoektocht 'hoe een huilende baby begrijpen en troosten' doet mijn idee over het 'moederinstinct' wankelen.

Hfdst 7 sterke vaders

3 maanden heeft hij de zorg 'alleen' op zich genomen; De realiteit dringt zich op. 'Waar zitten al die zorgende vaders uit de tijdschriften verscholen?' Ook de vrienden die zich 'zorgende vader' waanden, blijken niet te beantwoorden aan zijn vaderbeeld. Hij zoekt antwoorden en stelt opnieuw vragen...

Bart :

Maar even terug naar de stapsgewijze opbouw van het boek. Uiteraard is er geen zwangerschap zonder conceptie en dus begint het boek met de (pogingen tot) verwekking van de kleine Wyoming (waar deze bijzondere naam vandaan komt, kan u zelf ontdekken in het boek). Geen detail wordt de lezer onthouden over het 'hoe', 'waar' en 'wanneer' ervan. Inclusief tips en valkuilen om de bevruchting een handje te helpen. Het eerste deel presenteert zich dan ook als een roman of een romantische film. Vervolgens mijmert Anderson over zijn eigen vader en het vaderbeeld dat door filosofen, wetenschappers en film- en televisiemakers doorheen de jaren is opgehangen. Van de Romeinen tot Homer Simpson. En vervolgens duiken we de zwangerschap in, bekeken vanuit het standpunt van de toekomstige vader. Zijn onrust en ongeduld, zijn wanhopige pogingen tot attent zijn. Zijn onwetendheid en zijn zoektocht naar bijkomende informatie. De zwangerschapsgymnastiek, het verminderde libido, de gewijzigde hormoonspiegels (ook bij de man!). Erg leuk om te lezen... maar soms ook een beetje teveel van het goede voor mannen die voor het eerst vader zullen worden. Omdat elke zwangerschap simpelweg uniek en contextafhankelijk is en dus voor iedereen anders.

En dat geldt al helemaal voor het daaropvolgende stukje over de eigenlijke bevalling. Zeer herkenbaar en ondersteunend voor vaders die de verloskamer al een keer van dichtbij hebben gezien en al een geboorte van op de eerste rij hebben meegemaakt (er ontsnapte een grote 'oef' toen ik las dat mijn persoonlijke (bijna traumatische) ervaring *geen* uniek geval was). Maar ronduit onttoverend en onthutsend voor een bijna-voor-de-eerste-keer-papa voor wie het mysterie voorlopig nog onontdekt en puur is. Voor hen dit advies: sla hoofdstuk 4 over tot na de bevalling. Dat maakt het des te boeiender.

De dagen na de bevalling worden met eerlijke onzekerheid weergegeven. Angst en wanhoop maken de dienst uit wanneer de veilige ziekenhuisomgeving ingeruild wordt voor de langverwachte thuiskomst met de baby. Een rollercoaster van gevoelens en twijfels, slechts onderbroken door praktische bezwaren als een gigantisch slaaptekort, tepelkloven en tegenspartelende melkklertjes (voor een mogelijke oplossing voor explosieve borsten verwijs ik jullie graag naar blz 155-157). Maar na het meeslepende relaas in de aanloop van het boek, en het eerder confronterende middenstuk, komt de schrijver vooral in de laatste twee hoofdstukken tot zijn punt. Het ouderschap loopt de eerste maanden (jaren?) niet altijd over rozen, de onverbreekbare liefdesband en de gehechtheid die je als overwegende zorgouder aan je baby bindt, ten spijt. "We leven met het bespottelijke idee dat de wereld rond een baby zich met fleurige wolkjes omringt. Negatieve zaken worden niet besproken omdat je zo de suggestie wekt ongelukkig te zijn met je kind", aldus Lars Anderson. Uit onderzoek waarnaar de auteur verwijst, blijkt trouwens dat zowel papa's als mama's effectief een 'verminderd geluksgevoel' ervaren kort na de bevalling. Daar is niks mis mee. Maar erover praten kan helpen om ermee om te gaan.

De boodschap ?

Ilse :

Anno 2012 lijken we op te mogen komen voor de eigen mening, te doen wat we zelf denken dat we moeten doen... Alleen zegt de realiteit vaak : Je doet wat je wil... En tegelijkertijd is de MAAR duidelijk hoorbaar (cfr. Thuisbevalling, borstvoeding...)

Ik schaar me achter zijn vraagstelling : Hoe krijgen we jonge vaders meer aan de zorg? Wat is de beste strategie? We moeten het belang van de aanwezige vader benadrukken

En als vrouw durf ik te opperen dat we onze mannen meer ruimte moeten geven om hun opvoedingsrelatie uit te mogen bouwen op hun manier. De zorg delen betekent ook de regie delen en vertrouwen hebben in je partner....

Bart :

Maar de belangrijkste boodschap die de auteur ons wil meegeven is dat de (kinder)zorg de status moet krijgen die het verdient. Vrouwen maar vooral mannen worden nog steeds als *ambiteloos* bestempeld wanneer ze hun beroepsactiviteiten tijdelijk afbouwen (loopbaanonderbreking of tijdskrediet) om voor de kroost te zorgen of om werk en gezin op een voor beide partners billijke wijze te organiseren (flexibele arbeidstijden of thuiswerk). Als de ouder er al niet alleen voor staat. Maar niet enkel de macho-mentaliteit op de werkvloer, maar de algehele maatschappelijke perceptie van de zorgvader als een wat zwak figuur is nefast voor goedbedoelende en welwillende papa's die in stilte overwegen het grootste deel van de baby- of peuterzorg op zich te nemen terwijl hun partner de carrière voortzet. En zelfs als hij ondanks alle drempels de stap zou zetten, is volgens Anderson, voor de zorgvader een identiteitscrisis nooit veraf. In de hoofden van de doorsnee burger maar vooral in de dagelijkse praktijk wordt de man nog steeds beschouwd als de belangrijkste kostwinner en de vrouw/moeder als de natuurlijke zorgverstrekker. Tussen de openheid van geest en daadwerkelijke stappen (o.a. vanwege de overheid) om deze stereotypen te doorbreken, gaapt ook in de 21ste eeuw nog een diepe kloof.

Met *Sterke vaders* heeft Lars Anderson een onderhoudend en moedig boek geschreven dat het debat over de rol en het aandeel van de vader in de kinderopvoeding nieuw leven kan inblazen. Het is daardoor meer dan een handleiding voor papa's in spe. Het is een uitnodiging tot reflectie over de wijze waarop het ouderschap vorm kan krijgen in onze op arbeid en prestige gerichte maatschappij. En bovenal een warm pleidooi voor een statusopwaardering van vrouwen én mannen die de zorg en de opvoeding van de kinderen binnen het gezin op zich nemen.